

Прокуратура програла боротьбу за столичну «Дачу з мезоніном»: суд не визнав історичну садибу пам'яткою

Прокуратура програла боротьбу за столичну «Дачу з мезоніном»: суд не визнав історичну садибу пам'яткою

Касаційний суд постановив крапку у справі, в рамках якої столична прокуратура вимагала від ТОВ "Юпітер Фінанс", що є власником садибної "Дачі з мезоніном" на Берестейському проспекті, укласти охоронний договір з Департаментом охорони культурної спадщини КМДА. Так, службовці Феїди офіційно визнали, що цього робити не потрібно, адже по факту вказана будівля не є пам'яткою. Доказом цього стало те, що недовзі після того, як охоронний статус цієї будівлі надала столична влада, Мінкульт відмовився вносити її до Реєстру нерухомих пам'яток України – у зв'язку з тим, що вона неодноразово "перебудовувалася", що автор її проекту невідомий і в ній не проживали жодні визнані особистості. Таким чином, боротьба за столичну змонументальність, яка змусила вказати компанію в умисному руйнуванні історичної будівлі, не має результату. І найближчим часом, ймовірно, територія "Дачі з мезоніном" буде збудована – це близько п'яти років тому там вже був помічений будівельний паркан.

Як стало відомо КБ, 10 серпня 2026 року Касаційний господарський суд постановив крапку у справі №640/8240/22, в рамках якої Київська міська прокуратура добивалася укладення охоронного договору на будівлю "Дачу з мезоніном" на просп. Берестейському (колишня назва – просп. Свободи) у Святошинському районі столиці.

У прокуратурі без успіху намагалися переконати колеги суддів у тому, що суди попередніх інстанцій належним чином не дослідили окремі докази. Крім того, у касаційному суді зазначили, що правоохоронці не навели конкретні обставини, які свідчать про особливе суспільне значення цієї справи, щоб її мав розглядати Верховний суд. У прокуратурі посилалися на загальну суспільну значущість охорони культурної спадщини, необхідність виконання державою відповідних конституційних та міжнародних зобов'язань, а також на значення спірного об'єкта для Києва. Але це, на думку колегії суддів, саме по собі не свідчить про наявність виняткового суспільного значення.

Передісторія

Управління охорони культурної спадщини Київської міськдержадміністрації (КМДА) ще 2 квітня 1998 року своїм наказом № 15 взяло на облік «Києво-Святошинське бюро технічної інвентаризації» («Дача з мезоніном» або «Садіба Сергієнка») на просп. Перемоги, 130/1 як об'єкт культурної спадщини. У відкритих джерелах немає інформації, хто на той час був власником цієї будівлі. Але вже через півтора десятиліття, у грудні 2012-го, вказана споруда перейшла у власність ТОВ "Юпітер Фінанс", яке володіє нею і станом на сьогодні.

12 грудня 2019 року Київрада [рішенням](#) №383/7956 погодила передачу земельної ділянки на просп. Перемоги, 130/1 площею 0,43 га в оренду ТОВ "Юпітер Фінанс" на 10 років для експлуатації та обслуговування нежилого будинку. Підставою для цього землеуведення було вказано набуття власником права власності на зазначену будівлю. У затвердженому міськрадою проекті рішення також уточнювалося, що ця земля не входить до зеленої зони, а за функціональним призначенням, згідно з Генеральним планом Києва, належить до території громадських будівель і споруд.

27 грудня 2019 року Департамент охорони культурної спадщини КМДА своїм наказом №109 перезатвердив якийсь пров'язати "Дачі з мезоніном" на облік як об'єкта культурної спадщини, який є зразком першої дачної забудови Києва початку ХХ сторіччя. Відповідно, на ТОВ "Юпітер Фінанс" було покладено зобов'язання укласти охоронний договір з вищезгаданим структурним підрозділом столичної мерії. Втім, вже наступного дня, 28 грудня, Міністерство культури України своїм наказом №975 визнано "Дачу з мезоніном" таким об'єктом, що не підлягає занесенню до Реєстру нерухомих пам'яток України – у зв'язку з невідповідністю критеріям, що визначені Законом України «Про охорону культурної спадщини» та через невідповідність ознакам, визначеним Порядком визначення категорій пам'яток.

Так, у документах, на підставі яких Мінкульт приймав таке рішення (зокрема, у резолюції сторони та завіт про обстеження будівлі, який підготував Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій), уточнювалося, що ця будівля знаходиться поза межами історичних ареалів, охоронних зон та зон регулювання забудови Києва, визначених чинними законодавчими актами та нормативними документами. Крім того, в цій документації повідомлялося, що хоча будівля в основному і зберегла автентичність, але не мала впливу на розвиток культури, архітектури та містобудування столиці. Йшлося про те, що архітектура будинку є типовою для дач історичної місцевості «Святошин» початку ХХ століття, що в будівлі не проживали та не здійснювали свою діяльність видатні люди Києва, що об'єкт не пов'язаний з визначними історичними подіями міста, що він не є вторим відомим архітектурі або інших митців, оскільки автор його проекту невідомий і що будинок не приналежить культурній спадщині національної меншини чи регіональної етнічної групи.

Також в документах уточнювалося, що технічний стан фундаментів оцінений як непридатний для нормальної експлуатації та що інші конструкції споруди мають пошкодження. Крім того, факхічі встановили, що частина будівлі зі сторони дворового фасаду була зруйнована і відновлена у пововенний час – тобто, до конструктивних рішень будівлі вносились істотні зміни.

Протягом наступного року з гаком розпочалися скандали щодо через ймовірне руйнування "Дачі з мезоніном" та ймовірні плани щодо забудови території під нею. Тоді столична громадськість почала бити на сполох і вимагати від влади різних рівнів захистити це будівлю. Так, у квітні 2021 року депутата Київради VII скликання (на той час вже минулого скликання) та активістка Олена Терещенко закликала тодішнього міністра культури Олександра Ткаченка, голову КМДА [Віталія Кличка](#) та керівника Департаменту охорони культурної спадщини КМДА [Олександра Никорчука](#) повернути садибу пам'яткою. Перемогти, 130/1 статус цього виняткового об'єкта культурної спадщини та перевірити правомірність відчуження пам'ятки з власності територіальної громади Києва.

Вона повідомила, що будівлю почали обносити парканом для подальшого будівництва, хоча, як уточнила Терещенко, у цій місцевості багатоповороче будівництво категорично заборонено чинним Генеральним планом. Також вона нагадала, що хоч у квітні 1998 року особник і було поставлено на облік пам'яткою архітектури, але внесення його до Держреєстру нерухомих пам'яток України кілька років блокувалося міністерством культури. Також Терещенко висловила думку, що ТОВ "Юпітер Фінанс" свідомо доводило це пам'ятку до руйнування, і уточнила, що шльовим призначенням ділянки не передбачено нове будівництво. Серед іншого, Олена Терещенко розповіла, що у лютого 2021 року вказану землю виставляли на продаж на OLX за 1,7 млн доларів США (вочевидь, йшлося про продаж компанії з правом оренди землі, бо орендовану у громади ділянку де-юре продати неможливо).

Через півтора тижня, наприкінці квітня 2021-го, схоже [звернення](#) до КМДА направила тодішня голова комісії Київради з питань культури, туризму та суспільних комунікацій Вікторія Муха (фракція "УДАР"). Так, вона попросила директора Департаменту охорони культурної спадщини КМДА Олександра Никорчука клопотати перед Міністерством культури та інформаційної політики щодо внесення вказаної будівлі до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. За словами депутати, з 2012 року ТОВ "Юпітер Фінанс" не вживало жодних заходів щодо збереження будівлі та, очевидно, умисно доводило її до руйнування. Також Муха повідомила, що навколо будівлі було встановлено паркан, що може свідчити про заплановані будівельні роботи.

Про судовий спір

У травні 2022-го столична прокуратура звернулася до Окружного адмінсуду Києва (ОАСК) із вищезгаданим позовом щодо зобов'язання ТОВ "Юпітер Фінанс" укласти охоронний договір на "Дачу з мезоніном". Обґрунтування правоохоронців було простим – згідно з вищезазначеним наказом Департаменту охорони культурної спадщини КМДА, ця будівля мала охоронний статус, але вказана компанія не уклала договір, який би зобов'язався утримувати об'єкт нерухоності у належному стані. При цьому, у прокуратурі, із посиланням на інформацію від Департаменту охорони культурспадщини, повідомили, що останнім було проведено візуальний огляд будівлі та направлено "Юпітер Фінансу" притис з щодо негайного зупинення робіт на об'єкті та надання чиновникам відповідної науково-проектної документації. При цьому, мовляв, компанія ухилялася від отримання притиску і не надала департаменту вказану документацію.

Своєю чергою, у ТОВ "Юпітер Фінанс" заперечували проти необхідності укладання охоронного договору. Головним аргументом компанії стало явраз те, що Мінкульт не став вносити "Дачу з мезоніном" до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Цього вистачило для того, щоб правоохоронці програли в суді першої інстанції – 5 травня 2025 року КОАС (прийшов на зміну ліквідованому ОАСК) [відав](#) прокуратурі в задоволенні позову.

Тоді суд дійшов висновку, що "позивач не довів, що об'єкт нерухоності на проспекті Перемоги, 130/1 відповідає ознакам об'єкта культурної спадщини національного чи місцевого значення в розумінні положень чинного законодавства, у зв'язку із чим відсутні правові підстави для зобов'язання відповідача укласти з Департаментом охорони культурної спадщини КМДА охоронного договору". Також у суді наголосили на безпідставності перебування цієї будівлі у Переліку об'єктів культурної спадщини Києва явраз через відому Мінкультури в занесенні об'єкта культурної спадщини до Реєстру нерухомих пам'яток України. За більше – мовляв, згідно з вимогами законодавства, Департамент охорони культурної спадщини КМДА повинен був прийняти рішення про виключення даного об'єкта із Переліку у строк, що не перевищує 15 днів з дня отримання такої відповіді.

Оскаржити такий судовий вердикт намагалися і прокуратура, і Департамент охорони культурної спадщини КМДА, однак успіхів не мали – 22 червня 2026 року Північний апеляційний господарський суд [відав](#) їм у задоволенні відповідних скарг. А надалі, як зазначалося вище, Верховний суд фактично вирішив, що вердикти судів перших двох інстанцій "були правильними".

Зацікавлені особи

За даними аналітичної системи Youcontrol, ТОВ "Юпітер Фінанс" було зареєстроване у вересні 2012 року – незадовго до того, як ця компанія стала власником будівлі на просп. Перемоги, 130/1. Її керівником наразі зазначено Людмилу Владимирову, засновником та кінцевим бенефіціаром – Акішина Юсіфова, який "прописаний" в селі Софіївська Боршатівка Київської області. З'ясувати є власником ТОВ "Група родини Інвест", яке, за інформацією Youcontrol, має зв'язок із корпоративною "матір'ю родини Продавців", до якої входять понад три десятки компаній, що займають у сфері будівництва та нерухоності, готельного та туристичного бізнесу, транспорту, фінансових послуг і торгівлі. Ключовими особами цієї групи є нардпен VII скликання Верховної Ради від "Партії регіонів" та чинний очільник Федерації боксу України Володимир Продавців, а також його дружина Євгенія Євгенівна Продавців.

Також цікавим є те, що Акішин Юсіфів був [або досі](#) є помічником народного депутата від "Слуги народу" Богдана Торохтія.

Зазначимо, що попередніми власниками ТОВ "Юпітер Фінанс", у 2016-2021 роках, були двоє громадян Азербайджану – Іфтіхар Фараджов (був зареєстрований у місті Алмати, Казахстан) і Мурад Касумов (зареєстрований у Києві). Ці ж двоє осіб є кінцевими бенефіціарями скандально відомого ТОВ "Дружба народів СНД" – компанії, яка була замовником будівництва апартмент-готелю на вул. Курганівській, 7 у Перечиському районі столиці.

Цього забудовою неодноразово цікавилися правоохоронці. Зокрема, Державне бюро розслідувань (ДБР) в рамках кримінального провадження, відкритого у 2019 році, попередньо встановило, що відповідні роботи здійснюються всупереч шльовому призначенню ділянки – на ній можна зводити лише приватний будинок. При цьому, у ДБР декларували, що відповідальність за це мають понести чиновники, які нічого не зробили, щоб зупинити це будівництво. Крім того, відомо, що забудовникам довелося отримувати дозвіл на проведення робіт через суди, але надалі службовці Феїди визнали це будівництво самочинним. Разом з тим, це одне кримінальне провадження по цій історії, яке розслідувалося з 2019 року, не принесло результатів – попри те, що правоохоронцям навіть на деякий час вдалося добитися накладення арешту на землю.

Як неодноразово повідомляла КБ, міська влада в останні десятиліття явно не справляється з охороною історичних будівель та споруд Києва. Чиновники КМДА і депутати Київради регулярно обіцяють працювати над їх збереженням та наголошують на тому, що такі об'єкти не повинні зникати, а на їх місцях не повинні будуватися чергові висоти житлового і комерційного призначення. Проте, задебільшого такі заяви не мають практичного втілення.

Наприклад, у серпні 2021 року Київрада з подані КМДА "завела мораторій" на будівництво та реконструкцію в Києві, яка може торкнутися 119 історичних будівель Києва. Таке рішення було подано міською владою як революційне. Проте, експерти назвали цей мораторій звичайним популізмом та спробою приховати провальну політику столичної влади у сфері захисту цінної історичної забудови та присвоєння історичним об'єктам статусу нововідкритих пам'яток культурної спадщини. Адже замість практичних механізмів збереження історичних будівель міська влада лише рекомендувала їхнім власникам утриматися від проведення будівельних робіт, а чиновникам – враховувати відповідні положення.

Державні органи влади очевидно також не надто зацікавлені в тому, щоб столиця більше не втрачала пам'яток та об'єктів культурної спадщини. Для прикладу, у травні 2021 рок мер Києва Віталій Кличко звинуватив Міністерство культури та інформаційної політики у сприянні знищенню пам'яток та об'єктів культурної спадщини столиці. Таку заяву він зробив у зв'язку з тим, що за попередні три роки КМДА запропонувала міністерству внести до Державного реєстру нерухомих пам'яток 1509 об'єктів, але по факту чиновники вказаного органу ухвалили рішення лише щодо 23 таких об'єктів.

В столиці нерідко виникають ситуації, що до знищення як тих об'єктів, які вже визнані пам'ятками та мають охоронний статус, так і з тих, які міська влада досі не спромоглася включити до відповідних переліків. І саме у тих випадках, коли руйнують будівлі "без статусу", активісти досить часто звинувачують керівництво міста в підпорядкованні інтересам забудовників, адже останнім за таких обставин не треба погоджувати містобудівні зміни з органами охорони культспадщини.

У середні 2025 року в столиці виник скандал навколо руйнування будинку Моцшинського (1879-1880 років побудови) на Андріївському узвозі, 18, у якому "за документами" проводилася реставрація. За словами активістів, проведення цих робіт у вказаній пам'ятці архітектури вже призвело до втрати елементів інтер'єру цієї будівлі, і до того ж, як зазначають пам'яткоохоронці, у КМДА неможливо погодити зміну стіп. Попри притис щодо припинення робіт, забудовники, схоже, продовжують реалізацію своїх планів.

Ще у 2012 році столична прокуратура марно намагалася повернути історичну будівлю до комунальної власності – в суду правоохоронці зазначили, що міська влада фактично "вингала" художників, які там "бавувалися", після чого під приводом реконструкції перевела будинок у "приватні руки" компанії, яких називають достичними до будівлі та проведення робіт, входить до орбіти відомого підприємця Михайла Бродського.

Крім того, ТОВ "Корпоративні рішення ЛТД" продовжує спроби скасувати в судовому порядку охоронний статус старовинної будівлі на вул. Набережно-Хрещатицькій – колишніх лавень купця Михайла Бубнова (орієнтовно 1822 року побудови). У компанії зазначають, що КМДА у 2023 році порушила процедуру внесення споруди до Переліку об'єктів культурної спадщини міста, що будівля не має історичної цінності, а через дії чиновників власник не може використовувати її так, як хоче – реконструювати чи то під діловий центр, чи під апарт-готель. У ТОВці програли в перших двох раундах цієї справи, але нещодавно касаційний суд повернув цю справу на розгляд суду першої інстанції. Причиною цього стало те, що, на переконання колегії суддів, раніше їхні колеги не встановили всіх обставин справи. Зазначимо, вказана компанія входить до орбіти відомих бізнесменів та експосадовців Володимира Дробота та Ігора Плячкова.

Департаментом охорони культурної спадщини КМДА з 23 серпня 2023 року керує [Мілана Козубова](#) (на колажі). На цій посаді вона змінила Ірину Черненко, яка виконувала обов'язки директора департаменту з 10 червня 2023 року. Раніше, з 7 вересня 2018 року по 9 червня 2023 року, цей департамент очолював вищезгаданий Олександр Никорчук, який наразі є головою ГО "Всеукраїнська асоціація охорони культурної спадщини". Діяльність вказаного структурного підрозділу столичної мерії контролює заступниця голови КМДА [Ганна Старостенко](#).

Довідка. «Дача з мезоніном», також відома як садиба Сергієнка та Києво-Святошинське бюро технічної інвентаризації, була зведена у період 1897–1919 років. Є інформація, що її було побудовано за "типовим проектом" – у схожому стилі, який нагадує вілли на європейських курортах. У 1922 році будівлю було націоналізовано радянською владою, яка тривалий час використовувала її для роботи різних адміністративних установ. А в початку нинішнього століття там базувалося Києво-Святошинське БТІ, від якого будівля й отримала одну зі своїх назв.

Автор: Олександр Глазунов

Важливі новини

Останні новини

- 1859 Вірзаласи у трубопроводі і проклали понад 10,6 кілометра шлангів: на Харківщині викрили крадіжку газового конденсату
- 1858 РФ зруйнувала дільничою «Чернігівобленерго» на Чернігівщині: згоріла автівка енергетиків
- 1850 РФ атакувала Херсонщину: у Херсоні постраждали 6 цивільних
- 1848 ЄС не зміг продовжити санкції проти понад 3 тисяч росіян: Словаччина виступила проти
- 1838 Директор «Аквапласту» Михайло Єфименко підозрюється у відмиванні 577 мільйонів гривень: суд продовжив обстеження
- Підніміться на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
- 1832 Експлуатробітнім господарсьому суду Києва Костомаров об'їзав вартувати від мобілізації за 4 тисячі доларів: отримав 245 тисяч гривень штраф
- 1829 Підозра на саботаж у Німеччині: біля підстанції в Бергаїні знайшли 6 пускохвіх пристроїв
- 1823 Понад 2 мільярди гривень на 9 копелень: у Кам'янському підпідряди віддали двом компаніям без торгів
- 1818 У Бурі оскаржували тендер на понад 9 мільйонів гривень після втручання АМКУ
- 1814 США продовжують переговори з Україною про ліцензю на виробництво ракет для Patriot, – Рубіо
- 1808 35 мільйонів гривень на відбудоу Макарова: підпідряди отримала новостворена компанія експедитки Катерини Вожаковтуб
- 1802 На Київщині спорядили атаку РФ: спалювали спортшкільний комплекс, є постраждалі
- 1799 У Вінниці працівники ТЦК споміжних витягли чоловіків з під'їзду та застосували газ до нихого
- 1793 НБУ домігся відставки голови правління Setra Bank Слупака через справу «Борест Банк» – Пилипів
- 1747 «Почали затримувати в Бучі»: Рубінець заявив, що у 2024 році під час мобілізації з'явився «буфінікація»
- 1742 До 55 тисяч євро на сім'ю: Швеція різко підвищила витрати за повернення мігрантів
- 1737 Росія атакувала порт Одеса – Дніпро: поїзд затримувється
- 1736 Масова війна на АЗС у Польщі: посадовці поліції звинуватили в посядзі та відсторонили
- 1723 «Немає іншого виходу»: у Раді знову спробують скасувати безцінні послуги до 150 євро
- 1720 Ердган закликає створити механізм безпеки для комерційного судноплавства у Чорному морі
- 1720 501 день не був на службі та отримав 417 тисяч гривень: на Чернігівщині засудили військовика
- 1714 РФ атакувала Ріменщину: 3 осіб зазнали травм, пошкоджено будинок

Теги новин

COVID-19, агресія Росії, Атака, Війна

Война ВСУ вторгнення, Данал, Транс Дніпро, дп, Зеленський, ЗСУ, Київ, Київ, Коронавірус, Корупція

Напад Росії на Україну, Нападение, Росии на Украину, оккупанти, оккупанти, Порушення, Путін, Росія, Россия, ссс, США, Украина, Украина, ЧП, Эпидемия, коронавірус

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

☐ Так, повністю зможу

☐ Частково зможу, але не відразу

☐ Ні, не зможу

☐ Це залежить від дій інших сторін

☐ Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування

Показати всі опитування на сайті